

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2788/2023
30.08.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Радун, адвокат из ..., против туженог Клиничног центра Војводине, чији је пуномоћник Милена Ивошевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1147/23 од 12.04.2023. године, у седници одржаној 30.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1147/23 од 12.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 3074/21 од 17.01.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.12.2018. године до 30.11.2021. године исплати износ од 124.077,00 динара са затезном каматом од 21.07.2022. године до исплате, као и износ од 24.090,70 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 20.07.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.12.2018. године до 30.11.2021. године исплати износ од 83.718,16 динара са затезном каматом од 21.07.2022. године до исплате, као и износ од 15.893,08 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 20.07.2022. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 87.310,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за ослобађање од обавеза плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1147/23 од 12.04.2023. године, ставом првим изреке, жалба је усвојена и преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу, тако што је одбијен тужбени захтев да суд обавезе туженог да тужиоцу за период од 01.12.2018. године до 30.11.2021. године исплати: по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 124.077,00 динара са затезном каматом од 21.07.2022. године до исплате и износ од 24.090,70 динара по основу

обрачунате затезне камате до 20.07.2022. године; по основу накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 83.718,16 динара са затезном каматом од 21.07.2022. године до исплате и износ од 15.893,08 динара до 20.07.2022. године; да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 87.310,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 47.776,00 динара и трошкове жалбеног поступка у износу од 45.912,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20, 10/23 – други закон), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду потраживања био у радном односу код туженог, са коефицијентом за обрачун плате од 7,34 од 01.12.2018. године до 28.02.2019. године, а у периоду од 01.03.2019. године до 30.11.2021. године са коефицијентом 8,06. Тужени је тужиоцу у том периоду обрачунавао и исплаћивао плату тако што је основицу коју објављује Влада РС множио са коефицијентом радног места за послове које је обављао, а који метод обрачуна плате тужени примењује за запослене од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама од 2001. године. Тако добијени производ, тј. висина основне плате током спорног периода била је мања од износа минималне зараде, па је тужени тужиоцу вршио допуну плате до износа минималне зараде, а у појединим месецима у спорном периоду тужиоцу је плата била већа од минималне зараде. Трошкови за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора у обрачунским листама нису исказивани као посебне обрачунске стравке. Висина потраживања на име накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора утврђена је из налаза и мишљења судског вештака за економско – финансијску област, применом параметара најповољнијих критеријума за туженог у тренутно важећем ПКУ за јавна предузећа на територији РС.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да у износу минималне зараде у смислу члана 111. Закона о раду није садржана и накнада предметних трошкова и обавезао је туженог да тужиоцу исплати тражене накнаде трошкова у висини утврђеној вештачењем применом критеријума из упоредно важећих Колективних уговора за предузећа која се финасирају из буџета.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, из разлога што су у складу са чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, који је посебан закон у односу на Закон о раду, ове накнаде садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји основ за остваривање овог права тужиоца нити у општем, нити у посебном пропису.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 157/20), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) у одредби члана 91, а Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18) у одредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01...123/21), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти

за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилац је запослен у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, па чињеница да му је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) по оцени Врховног суда без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић